

תהתת מעקב

אם את מורה, לא כדאי לך להתגרש. אם את מתגרשת, כדאי שלא תספרי ליעצת בית הספר. הכל הולך לתיק האישי והוא עוד ירדוך אחרייך

שרית רום

להפתעתה הרבה של שושנה באייר התברר, כי גם במדינות אירופיות, הנחשבות כנאורות ומתקדמות ביחסן לזכויות הפרט, הופעתו של המחשב, וקיצורי-הדרך שניתן לעשות באמצעותו, יצרו בעייה דומה של העלאת פרטים רבים ומגוונים על ציבור המורים והתלמידים במערכות-החינוך.

אף באחת מהמדינות שהשתתפו בכנס אין חוקים והנחיות ברורים לגבי מילוי פרטים אישיים. הכל מותר. תחילה הכניסו את המחשב, ורק לאחר-מעשה גילו כי הוא יכול לפעמים להיות מסוכן ביותר.

שושנה באייר: "הכנס היה אמור לרוץ בחידושים טכנולוגיים בבתיהספר. לאחר דיונים סביב הנושא החלו לצוף ולעלות שא" לות לגבי שימוש בתייהספר במחשב. התברר לכולנו כי עלינו לטפל בנושא לאתגר, בטרם ייגרם נזק שלא ניתן לתיקון."

כסיום הכנס התקבלה החלטה המחייבת את כל המדינות החברות בפרציה, מאירופה וסקנדינביה. גוסס ההחלטה:

● יש לקיים חיסיון ביחס לרישום פרטים אישיים. אסור לחסיון לחול על האדם שעליו מדובר בפרטים אלה. במיקרה של קטין, זכר תם של הוריו לעיין בפרטים אלה.

● למורה, להורה או לתלמיד בוגר תהיה הזכות המלאה לערער על הרישום ולדרוש שינוי או מחיקה של פרטים שאינם רלוונטיים, או העשויים להזיק לאדם בעתיד.

● לא יירשמו בתיק האישי של המורה או התלמיד פרטים שאינם רלוונטיים, ואינם נוגעים ישירות לתיפקוד התקין של המוסד. באייר: "לא די בכך שהחלטות התקבלו כדי ליישמן צריך מישרדהחינוך להעביר הנחיות ברורות. מה הם הפרטים שצריכים להיות רשומים? מהו פרקיהזמן לתקפותם? החשוב מכל יהיה לאכוף את החלטה על כל בתייהספר, ולהיות במעקב שהדברים אכן מתבצעים."

הפרטים צריכים להיות רשומים בצורה זהירה ביותר, ולא מתוך רצון בנקמנות. חשוב גם לקבוע שיגים לגבי מחיקה של פרטים או שינויים, כדי שלא תתפתח מערכת של איורים ולחצים על האחראים לשינויים אלה."

בוועדה הפיטורין התברר כי תיקיהם של אותם מורים עמוסים בפרטים שמעולם לא נודעו למורה. תלונות של הורים על המורה, תלונות של מורים אחרים על המורה ודברים דומים. למורים מעולם לא נמסרו פרטים אלה.

"כולם טענו שאילו היו יודעים על תלונות כאלה, היו מטפלים בהן בזמן שזה קרה. לא ייתכן שמישהו יאסוף במשך שנים חומר נפץ כזה, וכיום בהיר אחר, ללא כל הודעה, המורה יפטר."

להגנתם טענו מנהלי בתייהספר שהחומר חסוי. אפילו לפני נציגים שלנו, שביקשו במישרדהחינוך לעיין בתיקים כאלה, כדי להגן על מורה מפני פיטוריו, נחסמה הגישה. כשכבר קיבלנו, אחרי לחץ כבד, את התיק, התנאי היה — אתם כן, המורה אסור לו לעיין.

אני חוזרת ואומרת שפרטיו האישיים של אדם, גם אם הוא ילד צעיר, הם רכוש הפרטי ועניינו הבלעדי. לאיש אין הזכות לערער זכות זו. לאיש אין הזכות להשתלט על האדם בעזרת פרטים אישיים חסויים."

הנחיות ברורות

ה הקיץ התקיים בהולנד כנס של הפדרציה הבינלאומית למורים על-יטוריים.

קצחת בלבד. נהוג היה לחשוב שהן חומר בלעדי של בתייהספר, כך שעם מעברו של תלמיד או מורה לבתייהספר אחר, לא נהגו להעביר כרטיסים אלה.

כיום יש מאגר מרכזי של פרטים אישיים העוברים עם האדם ממקום למקום. ומי מחליט מהם הפרטים הרלוונטיים שירשמו על אדם במאגר זה? אירגון המורים העליטוריים נועק בכמה תחומים מרכזיים סביב נושא הפרטים האישיים: בתייהספר העליטוריים הפכו למיפעלים.

בבתייהספר ממוצע יש כ-1200 תלמידים וכ-70 מורים. נוצר סירבול ביורוקרטי רב, והפיתרון שנמצא הוא מיחשובם של בתייהספר. ברמה מסוימת של פרטים, הן על תלמידים, הן על מורים, מקובל עלי שחשוב שהיהו נתונים, לפעמים זה מועיל לתלמיד או למורה.

באותם מיקרים שתלמיד, מסיבות כלש"הן, עובר תקופה קשה, ורצוי להתנהג איתו במידה של סלחנות — זה בסדר. במיקרה של תלמיד אלים, חשוב שיירעו. לא מקובל עלינו שאין קריטריונים ברורים לגבי השאלה מה הם פרטים רלוונטיים ומה לא. לא מקובל עלינו שלא קבעו פרקיהזמן מוגדר למחיקתם של פרטים אלה.

נתקלתי במיקרים רבים של מורים שקיבלו פתאום הודעות-פיטורין, אחרי שנים רבות של קביעות וותק. במהלך דיונים

יו"ד אירגון המורים העליטוריים, שושנה באייר, נועקת לנושא התיקים האישיים זה ומן רב.

סיפורים כאלה חוזרים על עצמם שוב ושוב. אני מטפלת בסיפוריהם של המורים, אך אחרי ששמעתי מיספר לא-מבוטל של סיפורים כאלה, הבנתי כי הבעייה היא גם של המורים, ובוודאי של התלמידים.

עד למיחשובם של בתייהספר, נהגו להשתמש בכרטיסיות-נייר שנשא פרטים מאוד מדויקים וכל שהיה על המורים לעשות היה למלא פרטים אלה. כשהחלו למחשב את בתייהספר, ובאין כל הנחיות ברורות מה מור תרם אסור לכתוב כמה שנקרא. התיק האישי, כל אחד יכול לכתוב כל פרט הנראה לו. כרטיסיות-הנייר היו נשמרות לתקופות